

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, 2009. évi január hó 27. napján megtartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t:

A szolgálatban kötelességszegés büntette miatt a terhelt és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben a Katonai Fellebbviteli Ügyészség által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság Katonai Tanácsa KB.II.69/2007/5. számú ítéletét és a Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa 6.Kbf.38/2008/4. számú végzését az I. rendű és a II. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A felülvizsgálat során felmerült 3000 (háromezer) Ft bűnügyi költséget az állam viseli.

A végzés ellen fellebbezésnek, illetve felülvizsgálatnak nincs helye, és az indítványozó, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s:

A Hajdú-Bihar Megyei Bíróság Katonai Tanácsa a 2008. február 14-én kihirdetett KB.II.69/2007/5. számú ítéletével a rendőr törzsőrmester I. rendű és a rendőr őrmester II. rendű terheltet az ellenük szolgálatban kötelességszegés büntette miatt emelt vád alól felmentette.

A megállapított tényállás lényege szerint a 2002-től, illetve 2005-től hivatásos rendőri szolgálatot teljesítő terhelteket 2007. augusztus 23-án 19 órától a D. Rendőrkapitányság területén járőrszolgálatba vezényelték.

Ezen a napon a rablás bűncselekménye miatt megalapozottan gyanúsítható J. T. polgári egyént a rendőrkapitányság nyomozói elfogták. Az előállítást követően a gyanúsított kihallgatására,

majd szembesítésre került sor. Az eljárási cselekmények elvégzését követően 19 óra 10 perckor T. Z. r. fhdgy. és H. B. r. fhdgy. kihirdette a nevezett őrizetbe vételéről szóló határozatot a D. Rendőrkapitányság, B. É. utcai A. épületében lévő földszinti előállító helyiség előterében. Ezután az őrizetbe vett személy dokumentumait 19 óra 20 perckor átadták a bevetési osztály szolgálatirányító parancsnokának, K. L. r. fhdgy-nak, aki a Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 3/1995. (III.01.) BM rendelet (a továbbiakban Szolgálati Szabályzat) 45. § (1) bekezdésében foglalt rendelkezésekkel ellentétben - arra hivatkozással, hogy rövid időn belül tud járőrt biztosítani a kíséréshez - nem rendelte el az őrizetbe vett személy előállító helyiségben történő elhelyezését.

Ezután K. r. fhdgy. rádión utasította a szolgálatban lévő I. r. és II. r. terhelteket, hogy a rendőrkapitányság épületébe térjenek vissza. Körülbelül egy perc elteltével a járőr meg is érkezett. Amikor a kapitányság épületébe beléptek, az előállító helyiség előterében látták az őrizetbe vett személyt, akinek őrzését ekkor senki sem látta el.

A terheltek az ügyeleti szobába mentek, ahol K. r. fhdgy. közölte velük, hogy az előállító helyiség előterében lévő személyt kell átkísérni a fogdára. Az átszállításhoz szükséges dokumentumok teljes egészében azonban még nem készültek el, ezért a járőrök nem kezdhették meg a szállítást. Az iratra várakozás időszaka alatt a II. r. terhelte odament az előállító helyiség előterében tartózkodó őrizeteshoz, aki megkérdezte, hogy rágyújthat-e egy cigarettára. A II. r. terhelte közölte, hogy erre nincs lehetőség, és tájékoztatta, hogy először orvosi vizsgálatra viszik, és utána kerül a fogdára.

Ezt követően az őrizetbe vett személyt az előállító helyiség előterében egyedül hagyva, I. r. és II. r. terhelte visszatért az ügyeleti helyiséghez. Ezt kihasználva az őrizetes kiment a kapitányság hátsó udvarára, majd kimászott a kerítésen, és a városba távozott.

A D. Katonai Ügyészség I. és II. r. terhelteikkel szemben a Btk.348. § (1) bekezdésében meghatározott, de a (2) bekezdés szerint minősülő és büntetendő szolgálatban kötelességszegés büntette miatt emelt vádat azzal, hogy magatartásukkal, amely szerint nem őrizték az őrizetbe vett személyt, megszegték a Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatáról szóló 19/1996. ORFK utasítás (továbbiakban Fogdaszolgálati Szabályzat) 79., 80., illetve 83. pontját, lehetővé téve azt, hogy a gyanúsított eltávozzék a rendőrkapitányság épületéből, és ezáltal a szolgálatra súlyos hátrány ténylegesen bekövetkezzen.

Az elsőfokú bíróság a terheltek e vád alóli felmentését lényegében

azzal indokolta, hogy nevezettek K. L. r. fhdgy-tól arra kaptak parancsot, szállítsák át J. T. őrizetést a meghatározott rendőri objektumba. Ezen tevékenységet azonban megkezdeni nem tudták, mivel a szükséges okmányok maradéktalanul még nem készültek el, és fizikailag sem vehették még át az őrizetést. K. r. fhdgy. a terheltek ráutalónak vélt magatartása miatt volt abban a hiszemben, hogy az intézkedést, - amelyet egyes okmányok kézhezvétele mellett korábban ő vett át az őrizetessel kapcsolatban - az átkísérés végett bevonulásra utasított terheltek megérkezésük után átvették. Ugyanakkor a terhelteknek az őrzés azonnali átvételére, azonnali megkezdésére határozott parancsot nem adott. Jelen körülmények között, - amikor K. r. fhdgy. az előírások szerint lehetséges egyik módon, az ügyeleti helyiségben elhelyezett kamera figyelésével biztosította az őrizetes megfigyelését - az sem merülhetett fel, hogy a terheltek felismerjék, az őrizet ténylegesen nem biztosított, és e mulasztás miatt őket intézkedési kötelezettség terheli.

Az ítélet ellen - amelyet a terheltek és a védő tudomásul vettek - a katonai ügyész fellebbezett a terheltek bűnösségének megállapítása, és büntetés kiszabása érdekében.

A Fővárosi Ítéltábla Katonai Tanácsa a 2008. június 18-án meghozott 6.Kbf.38/2008/4. számú végzésével az elsőfokú ítéletet mindkét terhelt vonatkozásában helybenhagyta.

A végzés jogi indokolásában a következőkre mutatott rá. Az elsőfokú bíróság helyesen vont következtetést arra, hogy a terheltek nem valósították meg a vádban terhükre rótt szolgálatban kötelességszegés büntettét. A fegyveres szervezeteken belül az irányítás elsődleges eszköze a parancs, amely kijelöli az alárendelt intézkedési kötelezettségének határait. A terheltek az irányadó tényállás szerint még nem vették át a fogvatartottat, annak őrzésére parancsot pedig nem kaptak. Így nem alapos az ügyészség azon álláspontja sem, hogy jövőbeni feladatuk közlésekor egyben kötelezettségük keletkezett az érintett személy őrzésére is. A terhelteknek ugyanis - az irányadó szabályzatokban előírt gyakorlatnak is megfelelően - az előírt okmányok elkészültét követően kellett volna a fogvatartottat átvenniük, és járőrszolgálatuk keretében, kísérorőri feladat ellátásával az átkísérést teljesíteniük.

Az ítéltábla jogerős határozata ellen a Be.416.§-a (1) bekezdésének a) pontjára hivatkozással az I. r. és a II. r. terheltek terhére 2008. szeptember 9-én a Katonai Fellebbviteli Ügyészség felülvizsgálati indítványt terjesztett elő, hatályon kívül helyezés, és a másodfokú bíróság új eljárás lefolytatására utasítása érdekében.

Az indítvány indokolása szerint az első és másodfokú bíróság a büntető anyagi jogszabályát megsértve vont következtetést arra, hogy a két terhelte tényállásban írt cselekvése nem valósított meg bűncselekményt. Így a terheltek bűnösségének kérdésében tévedve mentette fel őket az ellenük emelt törvényes vád alól.

Az irányadó tényállás rögzíti, hogy amikor a két terhelte a D. Rendőrkapitányság épületébe megérkezett, ott J. T. az előállító helyiség előterében őrizetlenül volt.

K. r. fhdgy. - mint szolgálati előljáró - beérkezésükkor mindkét terhelteknek azt szabta feladatuk, hogy az előállító helyiség előterében lévő polgári személyt kell a fogdába átszállítaniuk, s ez külső, objektumon kívül kísérést jelentett.

A terheltek tehát átkísérési parancsot kaptak az előljárótól, amit tudomásul is vettek. Tekintve, hogy ekkor 12 órás gépkocsizó járőrszolgálatba voltak vezényelve, a Magyar Köztársaság Rendőrsége Járőr- és Őrszolgálati Szabályzatáról szóló 22/1997. ORFK utasítás 22. pontjában írt rendelkezés szerint kellett a feladat végrehajtás során eljárniuk, így ezen idő alatt kísérori őrszolgálatot láttak el. Ezen belső norma alapján a Rendőrség Fogdaszolgálati Szabályzatában előírtakat kellett érvényesíteniük, a biztonságos - szökésmentes - kísérésre fel kellett készülniük.

Ezután, a kísérésre felkészülés idején a terheltek az előállító helyiség előterében őrizetlenül, és bilincs nélkül tartózkodó J. T.-hoz mentek. Röviddel később azonban őt őrzés - közvetlen kísérori felügyelet - Onélkül hagyták, melynek következtében a szolgálatra jelentős hátrány reális veszélye bekövetkezett.

E magatartásukkal a terheltek súlyosan megszegték a Fogdaszolgálati Szabályzat 79.§ és 80.§-ában foglalt őrzési kötelemüket.

A terheltek kötelességszegő, eshetőleges szándékkal megvalósított mulasztása folytán az őrizetben lévő személy a rendőrség épületéből megszökött. A jelentős hátrányt képező eredmény tekintetében nevezettek gondatlanság terhelte. Mindezekre figyelemmel a terheltek magatartása a Btk.348.§ (1) bekezdésébe ütköző, és (2) bekezdés szerint minősülő szolgálatban kötelességszegés büntetetténe minősül.

Téves azon jogi álláspont is, hogy a fogvatartott őrzésére a terheltek nem kaptak utasítást, tekintve, hogy az először szóbeli paranccsal közölt, majd okmányolt átkísérési utasítás - külön felhívás nélkül is - magában foglalta a terhelteknek a fogvatartottat érintő azonnali őrzési kötelezettségét. E nélkül az előállító helyiség lezáratlan előterében bilincseletlenül tartózkodó őrizetes fogdára kísérése maradéktalanul meg sem

valósulhatott volna.

A Katonai Főügyészség BF.V.273/2007. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt indokai alapján fenntartotta.

A nyilvános ülésen a katonai főügyész képviselője átiratukkal egyezően nyilatkozott, míg a terheltek és védőjük az ítélet tábla határozatának hatályban tartását kérték.

A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítványt tartalma szerint az elsőfokú határozat ellen bejelentettnek is tekintette. Ennek megfelelően a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság Katonai Tanácsának ítéletét és a Fővárosi Ítélet tábla Katonai Tanácsának végzését az I. r. és a II. r. terheltek tekintetében egyrészt a felülvizsgálati indítványban megjelölt, a Be.416.§ (1) bekezdés a) pontjában írt okból, másrészt - hivatalból - a Be.416.§ (1) bekezdés c) pontja szerinti abszolút eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében vizsgálta felül.

Ennek során a felülvizsgálati indítványt egyik terhelt vonatkozásában sem találta alaposnak.

A Btk.348.§-ának (1) bekezdése szerint a szolgálatban kötelességszegés bűncselekményét az a katona (Btk.122.§-ának (1) bekezdése) követi el, aki őr, ügyeleti vagy egyéb készenléti szolgálatban elalszik, szeszest, szeszest, rendeltetési helyét elhagyja, vagy a szolgálat ellátására vonatkozó rendelkezést más módon súlyosan megszegi.

A cselekménynek a (2) bekezdés I. fordulata szerinti büntetést megvalósító esetét képezi, ha a bűncselekmény a szolgálatra jelentős hátrány veszélyével jár.

Az első és másodfokú bíróság kellő részletességgel és mindenben meggyőzően fejtette ki a terheltek felmentését megalapozó jogi álláspontját.

Ezt osztva a Legfelsőbb Bíróság kiemeli, hogy az érintett polgári személy őrzésének megkezdésére a terhelteknek kifejezetten parancsot kellett volna kapniuk.

K. r. fhdgy. azon parancsa, hogy szolgálatukban vonuljanak be, mert egy meghatározott személyt - kíséreként - egy másik rendőrségi objektumba át kell kísérniük, ezt nem pótolhatta. Az irányadó tényállás szerint ugyanis az ügyeletes parancsnok az előírásoktól eltérve az adminisztratív - ugyanakkor tartalmilag is fontos - előírások betartása (Fogdaszolgálati Szabályzat 35. pontja) helyett a rövid időn belüli átkísérés lehetőségére, egyben szükségességére tekintettel nem intézkedett az őrizetesnek a helybeni ideiglenes

befogadása iránt. Ezzel akarta elkerülni a hosszabb időt igénylő befogadási, stb. adminisztrációs kötelezettségek teljesítését. Emellett - a szabályzatban egyébként engedélyezett módon - a nyomozóktól átvett őrizetést kamerán keresztül ő maga tartotta figyelés alatt. Ugyanakkor a terhelteknek, azon túlmenően, hogy az okmányok átvétele után átkísérést kell végrehajtaniuk, nem adott parancsot arra, hogy a fogvatartott őrizetét kezdjék meg. Arról sem tájékoztatta őket, hogy a fogvatartott tárgyainak számbavétele - illetve az esetleges motozás - nem történt meg, ekként az sem tisztázott, hogy nevezettnél milyen - esetleg önsértésre, vagy támadásra is felhasználható - tárgyak vannak.

Ilyen körülmények között az előírásoktól eltérő intézkedés-sorozat eredményezte azt, hogy a terheltek egyértelmű, az őrzés megkezdését is magában foglaló parancsot nem kaptak. Ennek hiányában pedig - még ha beszéltek is az őrizetbe vett személlyel és észlelték annak elhelyezési körülményeit - az illetékes előljáró jelenlétében nyilvánvalóan nem merülhetett fel bennük, hogy önállóan kellene intézkedniük az őrzési hiányosságok pótlására.

Ekként helytálló, hogy az ügyeletes parancsnoknak a fogva tartott személyt - az okmányokkal együtt - kifejezetten át kellett volna adnia a beérkező terhelteknek. Nevezetteket a kíséreeőri feladatok. Szolgálati Szabályzat 81.§-a és 82.§-ának (4) bekezdése, /Fogdaszolgálati Szabályzat/ 74-88.§-ai/ ezt követően terheltek, illetve jogosították volna.

Nem állapítható meg az sem, hogy a terheltek az ekkor ellátott 12 órás szolgálatukból adódó valamely egyéb kötelezettségüket szegték volna meg.

Az eljáró bíróságok a büntetőeljárás szabályokat is kellően megtartották, az ügyben a Be.416.§ (1) bekezdés c) pontja szerinti abszolút eljárási szabálysértés sem merült fel.

A kifejtettekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság Katonai Tanácsának ítéletét és a Fővárosi Ítéletábla Katonai tanácsának végzését a Be.426.§-a alapján az I. r. és a II. r. terheltek tekintetében hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárás során kirendelt védői díjként felmerült bűnügyi költséget a Be.429.§-ának (1) bekezdése alapján az állam viseli.

A Legfelsőbb Bíróság végzése ellen fellebbezésnek, illetőleg felülvizsgálati indítvány előterjesztésének nincs helye (Be.3.§-ának (4) bekezdése és 416.§-a (4) bekezdésének b) pontja).

Ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos

tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be (Be.418.§-ának (3) bekezdése és 421.§-ának (3) bekezdése).

Budapest, 2009. január 27.

Dr. Édes Tamás s.k. a tanács elnöke, Dr. Szabó Péter s.k. előadó bíró, Dr. Mészár Róza s.k. bíró

A kiadmány hiteléül:

bírósági ügyintéző
MGy